

WARTO WIEDZIEĆ!

XII PRZYKAZAŃ LOGOPEDYCZNYCH

I.

Narządy mowy kształtują się już w życiu płodowym. Zarodek jest szczególnie wrażliwy na wszystkie bodźce fizyczne i chemiczne zarówno sprzyjające, jak i szkodliwe. Przyszłe mamy powinny się wystrzegać wszelkich używek: alkoholu, nikotyny, narkotyków, leków i innych zagrażających substancji, gdyż każda z nich może powodować nieodwracalne zmiany, hamując jednocześnie rozwój mowy.

II.

Dziecko uczy się przez naśladownictwo, więc mowa osób zwracających się do niego powinna być poprawna. Do dziecka mówimy powoli, dokładnie i wyraźnie, unikając spieszceń i zdrobnień. Jeśli dziecko będzie miało właściwy przykład, jego mowa będzie się kształtować poprawnie pod względem słownikowym, składniowym, fleksyjnym i gramatycznym.

III.

Dziecko już od pierwszych dni życia powinno „odpowiadać” na aktywność otoczenia (np. głos, gest) reakcjami takimi, jak poruszenie ciała, uśmiech czy ruch ręki (w dalszej kolejności także wydawaniem dźwięków). Powodem braku takich zachowań może być osłabiony słuch. Podejrzewając taką sytuację najlepiej skorzystać z pomocy lekarza.

IV.

Trzeba zwrócić uwagę na reakcje dziecka wywoływane aktywnością otoczenia. Jeśli do szóstego miesiąca życia dziecko jest mało ruchliwe, a przy tym nie głuży, trzeba tę reakcję wywołać. Głuzenie jest odruchem bezwarunkowym, oznaczającym dobre samopoczucie dziecka. Pojawia się samorzutnie u zdrowego dziecka w drugim, trzecim lub czwartym miesiącu życia. Można w nim wyróżnić samogłoski, grupy samogłoskowe lub spółgłoskowe (np. aa, uu, tli, gla i inne). Początkowo pojawia się samorzutnie, następnie jako reakcja na widok bliskiej osoby. Towarzysza mu ruchy kończyn i całego ciała. Rozwój sprawności ruchowej w naturalny sposób przyczynia się do rozwoju mowy.

V.

Jeśli u dziecka narządy mowy zbudowane są niewłaściwie (występuje rozszczep warg, podniebienia, zniekształcenie w budowie szczęk lub wady uzębienia), powinno się z nim udać do lekarza specjalisty (ortodonta, chirurga). Wszystkie wymienione nieprawidłowości mogą prowadzić do powstania zaburzeń mowy.

VI.

Jeśli dziecko jest leworęczne, nie należy w okresie kształtowania się mowy zmuszać go do posługiwania się prawą ręką. Między rozwojem mowy a sprawnością ręki istnieje ścisły związek. U dzieci praworęcznych ośrodki mowy zlokalizowane są w lewej półkuli mózgowej, u leworęcznych – w prawej. Naruszenie rozwoju sprawności ruchowej może doprowadzić do opóźnienia mówienia lub zaburzeń mowy.

VII.

Kiedy dziecko zaczyna coraz więcej mówić, trzeba go uważnie słuchać i cierpliwie odpowiadać na zadawane pytania. Naturalna potrzeba mówienia będzie prowadziła do podejmowania przez dziecko prób „dopasowania” własnego sposobu mówienia do wymowy otoczenia. Proces ten doprowadzi do opanowania poprawnej wymowy.

VIII.

Należy unikać używania w odniesieniu do dziecka tzw. „języka dziecięcego”, który utrudnia przyswajanie prawidłowej wymowy. Zwracając się do dziecka mówimy zawsze prawidłowo, poprawnie gramatycznie, powoli i wyraźnie.

IX.

Trzeba zwrócić uwagę na to, czy kształtowanie rozwoju mowy dziecka przebiega zgodnie z normą rozwojową.

X.

Z chwilą opanowania umiejętności posługiwania się zdaniem rozpoczyna się u dziecka okres ożywionego mówienia. W zabawie głośno odzwierciedla ono swoje przeżycia. Zdarza się, że pewne wyrazy wymawia przy tym nieprawidłowo. Nie należy zmuszać go do ciągłego powtarzania wyrazu w brzmieniu właściwym, gdyż może to spowodować niechęć do mówienia. Trzeba przy okazji umiejętnie powtórzyć dane słowo w wersji poprawnej.

XI.

Warto pamiętać, że naturalna skłonność do mówienia przybiera w okresie swoistej mowy dziecięcej (czyli między 3 a 6 rokiem życia) nową postać. Dziecko trzyletnie monologuje, ale chce także rozmawiać z innymi. Zwraca się do nich z pytaniami i oczekuje na nie odpowiedzi. Otoczenie powinno cierpliwie reagować na te ćwiczenia językowe i umiejętnie wykorzystywać je do pobudzenia dalszego rozwoju językowego.

XII.

Jeśli mimo wszystko nie udało się zapobiec powstaniu zaburzeń mowy należy skierować dziecko do logopedy.

Źródło: na podstawie książki Leona Kaczmarka pt. „Nasze dziecko uczy się mowy”